

אויצרות

גליון שבעי מאוצרותיהם של רביה"ק רבי נחמן מברסלב ותלמידיו זיע"א

מה נשמע?

שיפור נוסף במערכת השמע

ביאוצרות ברסלב עושים ככל האפשר לשיפור מערכת השמע, כדי שהיא תהיה נגישה יותר ויותר, ותאפשר לצמאי הדעת לדלות בקלות מן הבאר ולהשקות את העדרים.

לדוגמה, כשאתם בעיצומו של הקשבה לשיעור מעניין, ואתם נאלצים להפסיק מסיבה כזאת או אחרת, ולאחר מכן אתם מתקשים לחזור למיקום בו הייתם בשיעור – ביאוצרות ברסלב חשבו על זה מכבר, והתקינו אפשרות להקיש # לאחר החיזוי החוזר מיד בתפריט הראשי, וכך לחזור אל השיעור השמור.

כיום שופרה הפונקציה הזאת, וכשאתם צריכים לעבור לשיחה דחופה בטלפון, לעלות לאוטובוס, או שהגיע תורכם בבנק – ביאוצרות ישמרו לכם את ה'סימניה'.

כל שעליכם לעשות הוא, לחייג שוב מאותו מספר טלפון, ולאחר בחירת השפה – להקיש 99. כך המערכת תחזיר אתכם אוטומטית למיקום המדויק בשיעור שבו הפסקתם. המערכת פועלת לפי זיהוי מספר המתקשר, ולכן לא תשמר הסימניה בהתקשרות מטלפון אחר.

מהיום, גם אם קשה לכם להקשיב בפעם אחת לשיעור ארוך בן שעה וחצי, תמיד תוכלו לבחור בשיעור הרצוי פעם נוספת, להפסיק במידת הצורך, ושוב לחזור להמשך השיעור, בקלות רבה.

האם התחזקות/נחמה פירושו התעלמות?

המצרים התחברנו לאור של בית המקדש בצורה של צער ואבלות, חיפוש ובכיה – הרי שבשבעות אלו אנו מחפשים את קרני האור של בית המקדש שמאירות בתוך אפילת גלותנו, ובהם אנו מתנחמים ומתחברים.

כך גם שעת ההתבודדות, ושאר ה-23 שעות של השמחה – כולם אחד. הם באים לחבר אותנו להשם יתברך. אך בעוד שבשעה של ההתבודדות אנו מתחברים לה' בצורה של חיפוש וגעגוע, צער ואבלות – הרי שבשאר שעות היממה אנו מתחברים אליו דרך ההתחזקות והשמחה.

אמור מעתה: האבילות והנחמה, ההתחזקות וההתעוררות, אינן סותרות אלה את אלה; להיפך, יש להן מטרה אחת ויחידה, התקרבות לה' ששתי דרכים מובילות אליה.

אדם השקוע בתאוותיו ומסוכך בבעיותיו, עומד בפני שתי דרכים כיצד להיחלץ מהן. את שתיהן חייבים לצרוך, כל אחד במינון שלו...

האבילות והנחמה, ההתחזקות וההתעוררות, יש להן מטרה אחת ויחידה, התקרבות לה' ששתי דרכים מובילות אליה

הדרך הראשונה היא, לצעוק ולזעוק אל ה' בפחד נוראי, כמו אחד שעומד ליפול לתוך ים סוער בכל רגע. כמו שהדריך אותנו רבינו, "שכך צריך כל אחד ואחד לצעוק להשם יתברך ולישא לבו אליו יתברך

– כאילו הוא באמצע הים, תלוי על חוט השערה, והרוח סערה סוער עד לב השמים, עד שאין יודעין מה לעשות, וכמעט אין פנאי אפילו לצעוק. אבל באמת, בודאי אין לו עצה ומנוס כי אם לישא עיניו ולבו להשם יתברך. וכך צריכין בכל עת להתבודד ולצעוק להשם יתברך, כי האדם בסכנה גדולה בזה העולם, כאשר יודע כל אחד בנפשו" (שיחות הר"ן, ק"ז).

והדרך השנייה היא, למצוא את ה' בתוך השאול, ולהתחבר אליו משם, כי רק כשמוצאים אותו, יוצאים משם.

המינון של שתי הדרכים הוא: בדרך הראשונה יש ללכת שעה ביום; ובדרך השנייה יש ללכת בכל שאר שעות היממה.

כך נגיע על ידי שתי הדרכים למטרה היחידה והנצחית: להתקרב אל ה'.

כך גם לגבי בית המקדש ישנן שתי דרכים איך להתחבר אל אור הגאולה. דרך אחת, להתאבל על הגלות ועל ריחוקנו

מהאור האמיתי; ודרך שנייה, להתנחם ולמצוא את חלקי אור הגאולה בתוך הגלות, כך שזה ידחה את חשכת הגלות.

וכן גם כאן המינון של השתיים הוא: שלשה שבועות – בדרך הראשונה; ושבעה שבועות – בדרך השנייה. ושני דרכים אלו מובילות אל המטרה – השבועיים של תשובה שבאים לאחריהם – תרתי דתיובתא.

כי רק כך אפשר לשוב באמת אל ה'.

ובכן, תקופת האבל נגמרה. בשבת זו נשמע את המפטיר מכריו "נחמו נחמו עמי", ובכך יכרזו לא רק על שבוע של נחמה, אלא על שבעה שבועות של נחמה. "שבעה הנחמתא".

והשאלה הנשאלת: להיכן נעלמה האבלות? מה קרה? האם בית המקדש נבנה כבר? ובמילים ברורות יותר: האם הנחמה אומרת לנו לשכוח מהצרה? האם הנחמה היא העלמת עין מהחורבן הנוראי? האם ה'נחמו נחמו עמי' אומר לנו לשכוח את הסתרת ההשגחה העליונה, ולהמשיך הלאה?

שאלה זו היא מעשית – לא רק לגבי 'שבעה הנחמתא', אלא גם לכל ימות השנה:

מה תורת ה' התחזקות? של רבינו מלמדת אותנו? מה הספר "משיבת נפש" רוצה, שנשכח מכל הבעיות הרוחניות שלנו ונמשיך כלא היו? האם ההתחזקות בנקודות טובות וכדומה פירושה לשכוח מהמידות והתאוות הרעות המקננות בנו, להגיד 'אשרינו ולהעביר נושא!?

הרי רבינו נתן לנו תפריט מדויק איך לחיות: שעה ביום להתבודד ולשבר את הלב לפני ה', ושאר כל היום

להיות בשמחה (ליקטי מוה"ר"ן ח"ב, כה). אך האם אחרי שעת ההתבודדות אנו אמורים לשכוח מאשר דיברנו במו-פינו בעת ההתבודדות על מה שעוללנו? האם אחרי ההתבודדות אנו אמורים לעשות פרסה? ולהמשיך לחייך ולשמוח כאילו לא קרה כלום? איך זה הולך בדייק?

לרבים אכן נדמה שלחיות עם 'התעוררות' והתחזקות' ביחד, זה כמעט "פיצול אישיות"... ולכן הם בוחרים באחת משתי הדרכים: או להיות שמחים תמיד, ולא לשמוע שום דיבורים מדכאים על גיהנם וכיוצא בו, וגם בשעת ההתבודדות לבקש מה' רק שנוכה להיות שמחים, ותו לא. או להתהלך תמיד ביראה ובחרדה, ולשפוט את כל מי שמדבר התחזקות ושטח ביהדותו – כפורק עול וקל דעת!?

מהי אכן האמת? מהו הבריח התיכון המחבר את האבלות עם הנחמה, את ההתעוררות עם ההתחזקות?

התשובה פשוטה מאוד. האבלות והנחמה שתיהן אחת, שתיהן באות לחבר אותנו אל בית המקדש. אך בעוד שהאבלות מחברת אותנו לגאולה בצורה של חיפוש וגעגוע, הרי הנחמה מחברת אותנו לאותו אור, רק בצורה של מציאה ונחמה.

בשבועות אלו של הנחמה, אין אנו שוכחים אף לרגע אחד את החורבן הנוראי. אך בעוד שבשלושת השבועות של בין

חוק. הלימוד היומ

יום	יום בחודש	ליקוטי מוה"ר"ן	ליקוטי הלכות	ליקוטי תפילות	הדף היומי
א	אב	ה"ב	ה"ה	ה"א	פסחים
ב	ב	ג	ו	ב	ל
ג	ג	ד	ז	ג	לא
ד	ד	ה	ח	ד	לב
ה	ה	ו	ט	ה	לג
ו	ו	ז	י	ו	לד
ז	ז	ח	יא	ז	לה
ח	ח	ט	יב	ח	לו

י"ל ע"י "אוצרות ברסלב"

ת.ד. 50617 בית שמש
טל. במשרד: 02-9993338
פקס: 02-9926066

לשמיעת שיעורים בשפות שונות 02-9950000
בארה"ב 8552121-718(1)
מוקד הישועות 81-81-81-1800

הנצה למנויים ובתי כנסת: 052-7649775
הנחמה, תרומות ופרסום: 02-9993338

ניתן לקבל את הגליון מידי שבוע גם בדוא"ל
braslav@actcom.net.il

י"ר הוועדה הרוחנית: הרב שמעון טייכנר
עורך: נתן אנשין natananshin@gmail.com
מפיץ: נוחעם א. ברזעקי

רק אצל הצדיק נוכל להתחיל שנה חדשה

את מקומו ודרכו של כל יהודי ויהודי. "ואני יודע ומאמין באמת" – כותב מוהרנ"ת במכתב לבנו – "שאדוננו מורנו ורבנו יודע היטב בכליות ובפרטיות כל מה שנעשה עם כל הנפשות בכל דור ודור, מיום ברוא אלקים אדם על הארץ עד הנה ועד הסוף האחרון, ויודע כל התיקונים של כל אחד ואחד. וכל הידיעות הללו הם אצלו דבר קטן, כי השיג השגות אלוקות שאי אפשר לתפוס במחשבה כלל" (עלים לתרופה). "והיה יודע לתת תיקונים לכל אחד ואחד כפי שורש נשמתו" (שיחות הר"ן, קפה).

"על כן, עיקר תיקון התשובה אי אפשר להתחיל כי אם על ידי הצדיקים אמתיים שהם אוהבים בכיסא הכבוד, דהיינו בשרשי נשמות ישראל, כי הם בבחינת 'מקומו של עולם' ויודעים מקום כל אחד ואחד מתחילה ועד סוף".

לפיכך, כשממשמשים ובאים ימי ראש השנה, עלינו לקום ולנסוע אל אותו צדיק. "כי במקום מנוחת הצדיקים, שם כלולים כל המקומות של כל אחד ואחד. כי במקום מנוחתו, שם נמשך קדושת הכיסא כבוד שהוא נחלתם, כמו שכתוב 'וכיסא כבוד ינחילם'. ועל כן, שם הוא בחינת 'מקומו של עולם' ויכול כל אחד למצוא שם את מקומו ולשוב לה' יתברך" (שם, ח).

באומן, בראש השנה – נמצא את מקומו הנכון, ונוכל להתחיל שנה חדשה!

הגדולים שהיו סמוכים לזמננו, שכולם הם מתלמידי הבעל שם טוב והמגיד זצוק"ל, והיה שלום גדול ביניהם, ואף על פי כן היו מחולקים מאד בדרכיהם; וזה היה נוסע על המדינה ודרש ברבים, וזה ישב בביתו; זה האריך מאד בתפילה והתפלל לפני התיבה בצעקות והתלהבות גדול, וזה התפלל בלחש עם הציבור כדרך ההמון; וזה הירבה בתורה יותר, וזה הירבה בצדקות ופדיון שבויים. וכיוצא בזה שינויים רבים לאין מספר, אף על פי שכולם יקור מרב אחד. כי אי אפשר שיהיו כולם שוין. כי כל אחד עובד את ה' כפי מידתו וכפי שורש נשמתו" (ליקוטי הלכות, שומר שער ב, א).

אמנם, החטאים גורמים לנו לאבד את הכיוון, "ומחמת ריבוי עוונותינו... נתבלבלו כל המקומות והדרכים, עד שקשה למצוא הדרך לשוב אליו יתברך... כי מריבוי עוונותינו קשה לנו מאד למצוא מקומו, לידע אך לשוב אל המקום אשר נחצבנו משם" (ליקוטי הלכות, ערלה ד, א).

לכן גם קשה לנו כל כך לשוב בתשובה; אנו רוצים לשוב, אך אין אנו יודעים מהיכן להתחיל ומה בדיוק לעשות. גם בהגיענו לראש השנה, היום בו אנו אמורים להתחיל שנה חדשה של עבודת ה', קשה לנו לדעת מהיכן להתחיל.

רק צדיק האמת, שורש נשמות ישראל, הוא זה שיודע

"מי שאוהו בבחינת 'כסא הכבוד', בבחינת 'שרשי הנשמות', הוא.. בחינת 'מקומו של עולם', בבחינת 'וכסא כבוד ינחילם'.

"כי לה' מצוקי ארץ וישת עליהם תבל. דהיינו, על ידי בחינת כסא הכבוד, שרשי הנשמות – על ידי זה הוא מקומו של עולם, בחינת: 'וישת עליהם תבל'. ועל כן הוא יכול לעשות ראש השנה".

(ליקוטי מוה"ן ח"ב, א)

כולנו הגענו ממקום אחד – מתחת כיסא הכבוד. אך אין אחד מאתנו דומה לחברו; כל אחד והמסלול שלו, כל אחד עם התפקיד המיוחד שלו.

"כי כל אדם לפי שורש נשמתו, יש לו דרך מיוחד ועבודה מיוחדת שצריך לו לילך דייקא באותו הדרך, ועל ידי זה יוכה לשוב להשם יתברך. ולא כל אדם זוכה למצוא דרכו המיוחד לו לפי שורש נשמתו לשוב בו להשם יתברך. ועל זה צעק דוד המלך עליו השלום: 'במה יוכה נער את ארחו [דייקא] לשמור כדבריך' ". (השתפכות הנפש, א).

אפילו הצדיקים הגדולים, תלמידי הבעל שם טוב והמגיד ממזריטש, על אף היותם כולם תלמידים של רבי אחד, לא היו דומים אחד לחברו; "וכמו שהאריך רבנו זכרוננו לברכה לספר ולהפליג בגודל החילוקים בין הצדיקים

רבי דוד צבי בן מוהרנ"ת

בעל ייסורים, עני וידוע חולי היה רבי דוד צבי. אביו מוהרנ"ת החזיקו על חשבוננו, ובמכתביו הוא מרבה לבקש כי יתפללו לרפואתו. בחורף תר"ד, נפטר לעולמו בנו הקטן של רבי דוד צבי, ומוהרנ"ת, בתוקף צערו הגדול על פטירת נכדו, מנחמו וכותב לו: "ובכל צרתך – לי צר, כי היה בני, כי בני-בנים הם כבנים. ומה אומר לך בני חביבי לנחם אותך? גלוי לכל, כי אין אתה הראשון, חס ושלום. כי מידה היא המהלכת על כל הארץ, וכמו שאמר דוד המלך עליו השלום: 'ועתה למה אבכה אני הולך אליו' וכו' (שמואל ב-2) ובפרט כי גם זה שנעדר בעונותינו הרבים הוא לך לבן בעלמא דאתי, וכמו שאמרו רבותינו ז"ל (סוטה מח): 'שמוציא את האדם, היינו אביהם מעונש גיהנום...'

מרת חנה, בת אשתו בזיווג שני, מרת דישל. אותה שנה, תקצ"ה, היתה הקשה ביותר שידעו חסידי ברסלב. בשל המחלוקת והרדיפות, התקשה מוהרנ"ת מאוד להשיג את הכספים הנדרשים עבור הוצאות החתונה, אפילו כדי קניית 'זופיצע' (מעיל) חדש עבור החתן, לא היה לו. יומיים לפני החתונה, הריץ מכתב בהול לבנו רבי יצחק, שיורז את החסידים בטולטשין שישלחו את תרומתם עבור נישואי בנו.

ביום החופה, עדיין לא היה לו כל הדרוש עבור החתן. אך אף על פי כן, חיזק מוהרנ"ת את עצמו ואת הנלווים אליו; וכתב: "אני מוקף חבילי טרדות ובלבולים הרבה, ויום כזה בוודאי לא עבר עלי מעולם, שאהיה מוכרח לעשות נישואין לבני שיחיה באופן כזה וברעש כזה, בעניות ובדחקות כזה, במחלוקת כזה, בספקות כאלו. מלבד מה שיש בלבי מה שאי אפשר לבאר. אך גם ריבוי ההרחבות הנפלאות שבכל זה – אי אפשר לבאר, ומידה טובה מרובה, ועל כולם – מה שזכינו לשמוע על כל פרט ופרט מכל הנ"ל. ואף על פי כן אשרינו, אשרינו!"

החתונה התקיימה ביום שישי, ערב-שבת-קודש פרשת בלק שנת תקצ"ה. עבור מוהרנ"ת ואנשיו הנאנחים והנדכאים, היתה זו קרן אור בתוך ים של סבל בתואר. במיוחד רבתה השמחה במוצאי שבת, כשהריקודים נמשכו עד לשעות הקטנות של הלילה.

היה השלישי מבין חמשת בניו של מוהרנ"ת, ונקרא על שם סבו רבי דוד צבי אוירבך אב"ד שאריגורוד, קרמיניץ ועוד.

דמה לאביו יותר מכל אחיו; בעל מוח רחב ומעמיק. אמרו עליו כי ירש את למדנותו של אביו הגדול.

חייו היו רצופי תלאות ומכאובים. בהיותו ילד, נפל ושבר את רגליו, ומאז סבל מכך. למרות למדנותו, בהגיעו לפרקו, היה למוהרנ"ת קשה עד מאד למצוא עבורו את זיווגו ההגון לו, עקב מגבלותיו השונות, וכן, בשל ההתנגדות הגדולה שהיתה אז בשיאה.

היה זה בשבת חנוכה תקצ"ה, בעיצומה של הסעודה השלישית, כשאך החל מוהרנ"ת לומר דברי תורה בפני אנשי שלומנו, קראו המתנגדים לשוטרים שהקיפו את ביתו המלא בחסידים, והללו לקחו למעצר כמה מאנשיו, והחרימו הרבה מספריו. מוהרנ"ת עצמו נאלץ לברוח לאומן, ולאחר מכן לטשערין. משם כתב לבנו רבי דוד-צבי (בתרגום ללשו"ק): "אל תדאג! ה' עמנו, אם ירצה ה' הכל יבוא על מקומו בשלום, הרבה יהודים כבר סבלו צרות כאלה וניצלו מהם, סוף כל סוף ינחלו השונאים מפלה גדולה, ועלינו ירחם ה' יתברך בזכותו הגדולה [של רבינו] ז"ל, עוד יהיה לנו מקום היכן לשבת, ובכרסלב דווקא".

זמן קצר לאחר מכן, שידכו מוהרנ"ת לבתו החורגת

הנחמה על מצבנו הרוחני הירוד – לרצות בכל מאודנו להשתפר.

(עפ"י ליקוטי הלכות, ערב ג, ז)

הנסיעה האחרונה לאומן

אפילו בערוב ימיו ממש, כאשר חוליו האחרון התגבר עליו, גם לא וויתר על המסע המפרך. הפעם ניסו שוב תושבי ירושלים למנוע ממנו את הנסיעה; הם טענו כי ימי חייו ספורים והוא עלול להפטר מן העולם בעת שהותו בחוץ לארץ. "עלול אתה למות עוד לפני שתגיע לאומן, לא כדאי לך..."

ענה להם רבי נפתלי בהתלהבות: "מוטב לי למות באמצע הדרך ולהקבר מתחת לאיזו גינה – העיקר להיות באומן בראש השנה!!! ואם תתמהו על כך שלא הייתי באומן, הרי הייתי בשנה שעברה... דבר אחד שיהיה לכם ברור: לחיות בזה העולם ולא לנסוע לאומן לראש השנה – זה הרבה יותר גרוע!!!"

בחסדי שמים, החלק הראשון של המסע עבר בהצלחה, המטרה הנכספת הושגה ורבי אפרים הגיע לאומן לפני ראש השנה. עבר ראש השנה, וכמדי שנה נסע לטשערין בכדי לשהות בבית בתו עד לאחר חג הסוכות. הגיע ערב סוכות, בבוקר, רבי אפרים קם כהרגלו בחצות לילה, ערך תיקון חצות ועבד את הבורא עד לתפילת שחרית כוונתי. עם גמר התפילה, בעודו עטור בטלית ותפילין דרבינו תם, חש כי קיצו קרב, ואנשי החברא-קדישא הוזעקו למיטתו.

בשעה מוקדמת כזו חלק מחברי החברא קדישא עדיין היו לפני תפילת שחרית, והם נדהמו לראות כי הגוסס שלפניהם כבר הספיק לסיים את סדר לימודו ותפילתו, ואף התעטר כבר בתפילין דרבינו תם... משהבחין בהם רבי אפרים, קרא לראש הדגל וכך אמר לו: "אנא קיברו אותי ליד אחד שבחיי נסע לאומן לראש השנה, ואפילו יהיה זה איש פשוט שבפשוטים".

כך הסתלק לו רבי אפרים לבית עולמו, ביישוב הדעת. כצוואתו נטמן בטשערין ליד אחד מפשוטי חסידיו ברסלב שזכה מדי שנה לנסוע לקראת ראש השנה לאומן.

החליט לצאת לדרך כדי להשתתף בקיבוץ הקדוש באומן. שכניו המסורים, יהודי ירושלים של אז, ניסו להניא אותו מכוונתו; הם לא הצליחו להבין כיצד זקן כמוותו יוצא לדרך ארוכה כזו שכרוכה במסירות נפש.

או אז ענה להם רבי נפתלי: "נוסע אני להגל עסקי המסועפים בענף היהלומים; הודיעו לי כי צריך אני להגיע לשם כדי סדר ולארגן את העסקים..."

"נו, זה ענין אחר", אמרו השכנים, כמנהג אנשים שאינם מבינים מדוע חסידי ברסלב מקדישים זמן רב וממון הרבה בכדי לנסוע לציון רבינו. אבל כאשר הדבר נוגע לעסקי מומון – הכל מובן מאלי..."

לאמיתו של דבר, רבי אפרים היה באותן שנים רחוק מעסקים גשמיים כאלו כרחוק מזרח ממערב; הוא התכוון ליהלומים מסוג אחר לגמרי, לאותן דקות ושעות יקרות בצילו של הציון הקדוש, לזכות הגדולה להשתתף בקיבוץ הקדוש אצל רבינו, שכל יהלום יקר שבעולם אינו מגיע לשווי האמיתי שלהן. כך נסע רבי אפרים מדי שנה בשנה מירושלים לאומן, כאשר הנסיעה אורכת חודשים ארוכים, למעט שנה אחת שבה לא היתה לו שום אפשרות לנסוע והוא 'התקשר' לקיבוץ באומן דרך הכותל המערבי.

בשנים הבאות שוב לא התחשב בשום דבר, אף לא במצב בריאותו שהלך והתדרדר עקב גילו המתקדם.

החסיד שעבר לרגל מסחרו ביריד היהלומים היוקרתי בקיבוץ, לא האמין למראה עיניו, זה היה נראה לו תלוש מן המציאות לחלוטין; באמצע היריד ניצב לו רבי אפרים וינברג סוחר המרגליות, אך במקום להציג את מרכולתו ולנהל עסקים עם הסחורה היקרה שבידו – עומד הוא עם דמעות בעיניו ושופך את לבו בהתבודדות לפני ה'.

לראות את רבי אפרים מתבודד לא היה דבר נדיר כלל; כתלמיד מובהק למוהר"ג מברסלב – שבילדותו אף זכה שרבינו הקדוש בחן אותו על תלמודו כשהגיע עם אביו רבי נפתלי תלמיד רבינו – ההתבודדות היתה מנת חלקו ומנהג קבוע בידו. בכל זאת, לראותו מתבודד 'סתם כך' באמצע השוק, לא היה מקובל גם עליו. חשב החסיד לתומו כי אירע לו משהו, אולי הפסד גדול חלילה. אך רבי אפרים ב"ר נפתלי הרגיעו: "באמצע המסחר עם המרגליות חשבתי לעצמי 'במה עוסק אני?! וכי זוהי התכלית?! האם לך נוצרתי?! התעוררתי כל כך עד שנעמדתי בצד והתחלתי לככות לפני השם יתברך' – – –"

עברו שנים, ולעת זקנותו עלה רבי אפרים לארץ ישראל והתיישב בירושלים עיר הקודש. מעטים בלבד ידעו כי בעבר היה סוחר יהלומים, ולבטח הוא עצמו לא דיבר על כך. אולם הגיע יום ועסקיו נודעו ברבים. היה זה כאשר הלך והתקרב ראש השנה, ורבי אפרים

גניזות

מחקרים היסטוריים בחסידות

שאלה: עם איזה רב נפגש מוהר"ג בצפת בביקורו בצפת?

תשובת הר"ר יהושע דרוק:

בספר "שיח שרפי קודש" ח"ב תקפ"ו, כתוב, שכאשר ביקר מוהר"ג בצפת בשנת תקפ"ג (ז"ל תקפ"ב, עיין ימי מוהר"ג), נפגש עם רב העיר שהתאונן בפניו כי עשה פעם נדר לסיים בכל יום את כל ספר התהילים, אך עתה לעת זקנתו קשה עליו לקיים את נדרו. בכך הוא שואל את מוהר"ג מה לעשות. הציע לו מוהר"ג לומר רק את עשרת מזמורי התהילים של התיקון הכללי, מכיוון שלפי דברי רבינו ז"ע הם כלולים מעשרת מיני הנגינה שבהם נאמר ספר התהילים.

בשיש"ק לא כתוב מי היה אותו רב, אך בשם רבי אליהו חיים רוזין, רבי שמואל הורביץ ורבי שמואל שפירא שמעתי שהיה זה רבי שמואל הלר רבה הידוע של צפת. רבי שמואל הורביץ גם כתב כך בספרו "ימי שמואל" ח"א עמ' י"ב ו"ג.

אפס כי לפי הגירסה בשיש"ק זה לא יכול להיות בשום אופן רבי שמואל הלר, שהרי רבי שמואל היה בשנת תקפ"ב אברך צעיר בגיל 36 שנים, ועדיין לא כיהן כרבה של צפת, כמו שכתב רבי ישעיה הורביץ, אביו של רבי שמואל, בספר "ערוך ציון" דף ק"ט שאף הובא בימי שמואל. מה גם שלפי הסיפור בשיש"ק מדובר ברב זקן שקשה היתה לו האמירה.

ואכן, רבי שמואל הורביץ כותב אחרת את הסיפור, וזו לשונו: "מוהר"ג, כשהיה בארץ ישראל, התאכסן אצל הר"ש העליר, וסיפר [הר"ש] למוהר"ג, שפעם כשלמד בכתבי הארז"ל, והיה קשה לו איזה ענין שלא הבין, התפלל וביקש שהארז"ל יבוא ללמוד עימו את הענין הנ"ל. וכן היה, שהארז"ל בא ולמד עימו. אבל אחר כך התחרט על זה שהטריח את רבינו הארז"ל, וקיבל על עצמו לילך בכל יום שישע על ציונו הק' של הארז"ל ולומר שם את כל התהילים.

"אז הסביר לו רבי נתן את גודל מעלת העשרה מזמורים שרבינו גילה בשביל תיקון הברית וקרא אותם תיקון הכללי. ולעת זקנותו, שלא היה לו זמן או כח לומר את כל התהילים על ציון הארז"ל, היה אומר את ה' מזמורים, והיה אומר שהי' מזמורים הם הכלל של כל ספר התהילים".

כעין זה שמעתי מידידי ר' אברהם שמעון בורשטיין שליט"א, ששמע מרבי שמואל שפירא את הנוסח כמעט כמו שכתוב ב"ימי שמואל" עם שינויים קלים. ואילו מרבי לוי יצחק בנדר שמע כדלהלן:

היה רב בצפת שקיבל על עצמו לומר כל יום את כל התהילים, וראה רבי נתן שזו קשה לו מאד, ואמר לו שיגיד את התיקון הכללי והיה נחשב לו כאילו אמר את כל התהילים. לפי נוסח זה כבר יכול להיות שהסיפור היה עם רבי שמואל הלר בהיותו צעיר, כשעדיין לא כיהן כרבה של צפת. אך כנראה כבר היה מורה הוראה, וגם היה רופא מומחה, והיה עסוק מאד, והיה קשה לו לקיים את נדרו, לכן יעצו מוהר"ג כנ"ל.

מסתבר מאד שנוסח זה מקורו מרבי שמואל הורביץ שהיה נינו של רבי שמואל הלר ואף נקרא על שמו, וכנראה שמעה מומשפחתו או מאנ"ש בצפת ששמעהו מרבי שמואל הלר. לפי גירסה זו, קיבל על עצמו לומר את כל התהילים רק ביום שישע ולא בכל יום, ודווקא על קברו של הארז"ל.

לחידודא

חידון השנוע לעצירים

חידה מס' **150**

איזה ספר רצה רבינו לחבר לפני שחיבר את ה'לקוטי מוהר"ץ'?

הפתרון לחידה מספר 149

איזה פסוק שרו אנשי רבינו כשסיים לספר את ה"מעשה מבערגרוע ועני"

– **"כי ניחם ה' ציון ניחם כל חורבתיה"**
(רמזי המעשיות בהשמטות וכן בס' חממה ותובנה ע' צ)

זכה בהגרלה לחידה מס' 148

נחמן איזק, בית שמש

בסך **200** שם זכות קניה בחנות ספרים 'ברסלב' רחוב מאה שערים 110 ירושלים

לתשובות – התקשרו למערכת הממוחשבת 'אוצרות ברסלב' 02-9950000. לאחר בחירת השפה, הקשו 1-9-2-1 והשאירו הודעה. בין הפותרים נמנה עדי יום שני בשעה 12 בלילה. תערוך תגולה על זכות קניה בסך 50 ש"ח

הקשר שלנו עם ה'

הרב שמעון צבי שפירא

דורנו לוקה בחסור חמור של רגש לקדושה, היינו נקיות מהתאוה הכללית. ובהעדר קדושה, איננו יודעים אפילו מהי קדושה.

כאשר האדם זוכה לקדושה, הוא זוכה להרגיש תענוג רוחני בעבודת ה', אולם מחמת שאנו מלאים עוונות, הננו רחוקים מזה, כמו חולה שאינו מרגיש שום הנאה אפילו מהתענוגים הגדולים ביותר, כך אנו החולים הגדולים ברוחניות, איננו יכולים להרגיש תענוגים רוחניים.

בספרים הקדושים מובאר שחסר חמור זה נובע בעיקר מכך שאין לנו קרבן תמיד. קרבן התמיד היה המקשר בין ישראל לאבינו בשמים, ומכפר על כל העוונות; ומאז שנחרב בית מקדשנו, חסר לנו הקשר הקדוש הזה, ואנו נושאים משא כבד של עוונות, כבד מנשוא, כמו שאמר רבינו (בליקוטי מוהר"ן ח"ב ז): "כי עיקר הרחמנות הוא, כשישראל עם קדוש נפלים ח"ו בעוונות רח"ל, כי זהו הרחמנות הגדול מכל מיני הרחמנות. כי כשישראל נפלים בעוונות, חס ושולום, זהו משאו כבד מאד, שאי אפשר לישא כלל המשאוי הכבד הזה, בכחינת 'ממשא כבד וכבדו ממני'."

אולם אמרו חז"ל, "ונשלמה פרים שפתינו" – שהתפילה היא במקום קרבן התמיד. וכן אמר רבינו (בתורה ח, ח"ב) שהתפילה מכפרת, כי היא במקום קרבן.

לכן צריכים להתחזק מאד בשלושת התפילות היומיות, וכמה שנשקיע יותר בתפילה, נחזק יותר את הקשר עם השי"ת, וננביר את הקירבה אליו יתברך. כמה שנתאמץ יותר בתפילות הקבועות, נוכח להיטהר יותר, כי הקשר החזק ביותר הוא התפילות היומיות.

לא לחינם מתאמץ היצר למנוע אותנו מן התפילות, וכמו שאמרו חז"ל: "כרום זולת לבני אדם" – אלו דברים העומדים ברומו של עולם ובני אדם מזוללים בהם" ומפרש רש"י: "כגון תפילה".

הוא אשר אמרנו, לפעמים יניח יצר הרע לאדם ללמוד כל היום, רק שלא להתפלה, כי זהו אחד מהיסודות הגדולים, וצריכים חיזוק גדול בזה.

יש הפרעות רבות בעת התפילה עקב המחשבות הזרות שבאות להפריע למתפלל. על כך כתוב בקיצור ליקוטי"ל, ג': "וצריך להתגבר מאד מאד על אלו הערכובים והמחשבות זרות שבאין או, כי כל השטותים והמחשבות שחושב האדם לפעמים, וכל הערכוב הדעת שיש לאדם בכל היום באיזה עת שיהיה – הכל כאשר לכל בא דייקא בעת התפילה, ומשמיע את עצמו או דייקא, ומבלבל את מחשבת האדם מאד בשעת התפילה דייקא, ובאים ועולים על לבו או דייקא. על כן צריכים או התגברות גדול מאד על המחשבות והבלבולים האלו".

יש הרבה מדרגות בתפילה: בכונה, בדביקות, בהתעוררות. בין אנ"ש היו ידועים כאלו שהיו מתפללים בכל הכוחות, וכן היו כאלו שהתפללו בלחש, כמו החסיד רבי שמשון ברסקי שכפי שהעידו הרואים, גם תפילתו היתה בכחינת "כל עצמותיי תאמרנה", כל כולו היה בוער כאש להבה לה: ולא הרגיש כלל בנעשה סביבו.

אבל הדבר הראשון שצריכים להרגיש, הוא אמירת מילות התפילה כראוי. כמה שאנו רחוקים מהתפילה – שעל כל פנים נתפלל כחלבה, כמונה מעות, במתניות, נשתדל לשים לב כמה שאפשר אל מה שאנו אומרים. אכן קשה לרכז את המוח ואת הלב, אבל לפחות לומר מילה במילה כראוי, ועי"ז נוכח לחטוף עוד קצת תפילה בכוונה ועוד קצת, עד שנוכח לתפילה המכפרת ומטהרת את האדם, ועל ידי זה נוכח להרגיש נועם ה'.

(משובח סוף שיחה של הרב שמעון צבי שפירא שלי"ס. ניתן להאזין לשיעור המלא במערכת השמע של 'אוצרות ברסלב' 9950000-02. אידיש, מדור עניני דיוטא, בין המערים)

המדגלית עיקר או המזוזה עיקר?

הממון חיוני לעבודת ה', כדברי חז"ל: "אם אין קמח אין תורה", אבל טמונה בו גם סכנה, הוא עלול לתפוס את האדם בטרדות בלתי פוסקות, עד שכל מעייניו יהיו נתונים לפרנסתו, ולא יוכל ליישב את דעתו – מהי חובתו ותכליתו בעולם. זה ביאור דברי הוזהר הקדוש, שהרשעים בעולם הזה מקבלים עשירות, אך העשירות הורגת אותם (תיקון ג מה"א. התקונים האחרונים): "חייכות בהו בעותרא בהאי עלמא, ולבתר קטילת לון".

שכאמור העושר תופס את כל זמנם וחיהם של האנשים, עד שאין להם פנאי לעבודת ה', כך שהם נחשבים כמתים גם בחייהם.

ואולם, המזוזה שאנחנו קובעים בפתח ביתנו מזכירה לנו שיש בורא לעולם והוא זה שנתן לנו את הבית, את הרכוש ואת הפרנסה, כך שכל עסקינו בעניני הממון לא יהיו אלא בגדר השתדלות בלבד. תובנה זו נותנת לנו יישוב הדעת להתבונן במטרה האמיתית שלנו בעולם – עבודת ה'.

זה שאמרו חז"ל, שעל ידי מזוזה זוכים לאריכות ימים (שבת לב ע"ג). שכן, על ידי המזוזה שפוטרת אותו מהשתקעות בתאוות הממון, יהיו ימים מלאים בטוב הנצחי שזוהי אריכות הימים האמיתית.

כך גם מובן הסיפור בגמרא, על המלך ארטבון ששלח לרבי יהודה הנשיא מרגלית יקרה, והזהיר לו רבי יהודה מזוזה (ירושלמי, פאה). לאמור, ארטבון עשה את המרגלית עיקר, לכן שלח לו רבי מזוזה, כדי לרמוז לו, שלא יעשה את הממון עיקר, שזו משמעותה של המזוזה.

(עפ"י ליקוטי מוהר"ן ח"א, כג)

ראש השנה באומן!

ההרשמה בעיצומה

דוד צדיקים

02-5410100

www.zadikintours.com

אומן ראש השנה

ההרשמה בעיצומה!

מבוגר: החל מ- \$ 695

ילד: החל מ- \$ 665

נתיבים טורס

02-633-8444

בעת צרה, בשעת מצוקה. גם בעת שמחה ובכל זמן מוקד הישועות 1-800-81-81-81

להעברת בקשות לתפילה ולהדלקת נר בקברו של רבי נחמן מברסלב באומן

לישועה והצלחה, לרווח פרנסה, לרפואה, למקשה לילד, לנחת ושמחת חיים

המפיעים							
<p>קריית יאל-חוב-פארק - ויליאמסבורג</p> <p>הר"ר נחמן פיש הי"ד</p> <p>הר"ר יקותיאל יהודה פיש הי"ד</p> <p>הר"ר יצחק אלתר פיש הי"ד</p> <p>הר"ר נתן פיש הי"ד</p> <p>הרב צבי יוסף פיש הי"ד</p> <p>הר"ר יעקב יואל פיש הי"ד</p> <p>תרמו והפיצו 3000 גליונות</p> <p>לעי"ז אביהם</p> <p>הרה"ר ר' דוב</p> <p>ב"ר יקותיאל יהודה פיש זצ"ל</p> <p>נלבי"ט אב תשל"ח</p> <p>ת.נ.צ.ב.ה.</p>	<p>הר"ר שיראל מאיר מלמד הי"ד</p> <p>הר"ר אשר מלמד הי"ד</p> <p>תרמו והפיצו 1000 גליונות</p> <p>לעי"ז אביו/זקנו</p> <p>הר"ר אשר אפרים</p> <p>בן הר"ר שרגא פייבל</p> <p>מלמד זצ"ל</p> <p>נלבי"ט אב תשמ"ז</p> <p>ת.נ.צ.ב.ה.</p>	<p>הר"ר אהרן אליהו פירר הי"ד</p> <p>תרם והפיץ 500 גליונות</p> <p>לכבוד שמחת נישואי הבן שמעון הי"ד</p> <p>ומחותנו</p> <p>הר"ר גדעון הרמתי הי"ד</p> <p>תרם והפיץ 500 גליונות</p> <p>לכבוד שמחת נישואי הבת שח"י</p> <p>ומחותנו</p> <p>זכות ההפצה וזיכוי הרבים</p> <p>יעמדו להם לראות</p> <p>רב נתח דקדושה</p>	<p>הר"ר רחמים נמני הי"ד</p> <p>תרם והפיץ 500 גליונות</p> <p>לכבוד שמחת אירוסיו הבן אהרן הי"ד</p> <p>ומחותנו</p> <p>הר"ר שמעון משה רביע הי"ד</p> <p>תרם והפיץ 500 גליונות</p> <p>לכבוד שמחת אירוסיו הבת שח"י</p> <p>ומחותנו</p> <p>זכות ההפצה וזיכוי הרבים</p> <p>יעמדו להם לראות</p> <p>רב נתח דקדושה</p>	<p>הר"ר רחמים פיש הי"ד</p> <p>תרם והפיץ 500 גליונות</p> <p>לעי"ז בנו</p> <p>הבה"ח נחמן אליהו ז"ל</p> <p>ב"ר יבלחט"א רחמים פיש</p> <p>נלבי"ט אב תשי"א</p> <p>ת.נ.צ.ב.ה.</p>	<p>הר"ר נתן פיש הי"ד</p> <p>תרם והפיץ 500 גליונות</p> <p>לכבוד שמחת אירוסיו הבן נתן שח"י</p> <p>ומחותנו</p> <p>זכות ההפצה וזיכוי הרבים</p> <p>יעמדו להם לראות</p> <p>רב נתח דקדושה</p>	<p>הר"ר נחמן יצחק שפירא הי"ד</p> <p>תרם והפיץ 500 גליונות</p> <p>לכבוד שמחת אירוסיו הבן נתן שח"י</p> <p>ומחותנו</p> <p>זכות ההפצה וזיכוי הרבים</p> <p>יעמדו להם לראות</p> <p>רב נתח דקדושה</p>	<p>הר"ר נתן פיש הי"ד</p> <p>תרם והפיץ 500 גליונות</p> <p>לכבוד שמחת הבר-מצוה לבנו נחמן נ"י</p> <p>ומחותנו</p> <p>זכות ההפצה וזיכוי הרבים</p> <p>יעמדו להם לראות</p> <p>רב נתח דקדושה</p>
<p>הר"ר צבי אנשין הי"ד</p> <p>תרם והפיץ 500 גליונות</p> <p>לכבוד שמחת הולדת הבת שח"י</p> <p>ומחותנו</p> <p>זכות ההפצה וזיכוי הרבים</p> <p>יעמדו להם לראות</p> <p>רב נתח דקדושה</p>	<p>הר"ר יעקב יוסף קעניג הי"ד</p> <p>תרם והפיץ 500 גליונות</p> <p>לכבוד שמחת הולדת הבן שח"י</p> <p>ומחותנו</p> <p>זכות ההפצה וזיכוי הרבים</p> <p>יעמדו להם לראות</p> <p>רב נתח דקדושה</p>	<p>הר"ר נתן פיש הי"ד</p> <p>תרם והפיץ 500 גליונות</p> <p>לכבוד שמחת הבר-מצוה לבנו נחמן נ"י</p> <p>ומחותנו</p> <p>זכות ההפצה וזיכוי הרבים</p> <p>יעמדו להם לראות</p> <p>רב נתח דקדושה</p>	<p>הר"ר נחמן יצחק שפירא הי"ד</p> <p>תרם והפיץ 500 גליונות</p> <p>לכבוד שמחת אירוסיו הבן נתן שח"י</p> <p>ומחותנו</p> <p>זכות ההפצה וזיכוי הרבים</p> <p>יעמדו להם לראות</p> <p>רב נתח דקדושה</p>	<p>הר"ר רחמים פיש הי"ד</p> <p>תרם והפיץ 500 גליונות</p> <p>לעי"ז בנו</p> <p>הבה"ח נחמן אליהו ז"ל</p> <p>ב"ר יבלחט"א רחמים פיש</p> <p>נלבי"ט אב תשי"א</p> <p>ת.נ.צ.ב.ה.</p>	<p>הר"ר נתן פיש הי"ד</p> <p>תרם והפיץ 500 גליונות</p> <p>לכבוד שמחת אירוסיו הבן נתן שח"י</p> <p>ומחותנו</p> <p>זכות ההפצה וזיכוי הרבים</p> <p>יעמדו להם לראות</p> <p>רב נתח דקדושה</p>	<p>הר"ר נחמן יצחק שפירא הי"ד</p> <p>תרם והפיץ 500 גליונות</p> <p>לכבוד שמחת אירוסיו הבן נתן שח"י</p> <p>ומחותנו</p> <p>זכות ההפצה וזיכוי הרבים</p> <p>יעמדו להם לראות</p> <p>רב נתח דקדושה</p>	<p>הר"ר נתן פיש הי"ד</p> <p>תרם והפיץ 500 גליונות</p> <p>לכבוד שמחת הבר-מצוה לבנו נחמן נ"י</p> <p>ומחותנו</p> <p>זכות ההפצה וזיכוי הרבים</p> <p>יעמדו להם לראות</p> <p>רב נתח דקדושה</p>
<p>הר"ר אהרן בני שטאל בורשטיין הי"ד</p> <p>תרם והפיץ 500 גליונות</p> <p>לכבוד שמחת הולדת הבת שח"י</p> <p>ומחותנו</p> <p>זכות ההפצה וזיכוי הרבים</p> <p>יעמדו להם לראות</p> <p>רב נתח דקדושה</p>	<p>הר"ר נחמן קמניסקי הי"ד</p> <p>תרם והפיץ 500 גליונות</p> <p>לכבוד שמחת הולדת הבן שח"י</p> <p>ומחותנו</p> <p>זכות ההפצה וזיכוי הרבים</p> <p>יעמדו להם לראות</p> <p>רב נתח דקדושה</p>	<p>הר"ר דוד ביים הי"ד</p> <p>תרם והפיץ 500 גליונות</p> <p>לכבוד שמחת הולדת הבן שח"י</p> <p>ומחותנו</p> <p>זכות ההפצה וזיכוי הרבים</p> <p>יעמדו להם לראות</p> <p>רב נתח דקדושה</p>	<p>הר"ר יעקב יוסף איגל הי"ד</p> <p>תרם והפיץ 500 גליונות</p> <p>לכבוד שמחת אירוסיו הבת שח"י</p> <p>ומחותנו</p> <p>זכות ההפצה וזיכוי הרבים</p> <p>יעמדו להם לראות</p> <p>רב נתח דקדושה</p>	<p>הר"ר אהרן זוהר הי"ד</p> <p>תרם והפיץ 500 גליונות</p> <p>לעי"ז הר"ר שמחה ארז ז"ל</p> <p>ב"ר יבלחט"א שלום בנדוסקי</p> <p>נלבי"ט אב תשס"ט</p> <p>ת.נ.צ.ב.ה.</p>	<p>הר"ר נתן פיש הי"ד</p> <p>תרם והפיץ 500 גליונות</p> <p>לכבוד שמחת אירוסיו הבת שח"י</p> <p>ומחותנו</p> <p>זכות ההפצה וזיכוי הרבים</p> <p>יעמדו להם לראות</p> <p>רב נתח דקדושה</p>	<p>הר"ר נחמן יצחק שפירא הי"ד</p> <p>תרם והפיץ 500 גליונות</p> <p>לכבוד שמחת אירוסיו הבת שח"י</p> <p>ומחותנו</p> <p>זכות ההפצה וזיכוי הרבים</p> <p>יעמדו להם לראות</p> <p>רב נתח דקדושה</p>	<p>הר"ר נתן פיש הי"ד</p> <p>תרם והפיץ 500 גליונות</p> <p>לכבוד שמחת הבר-מצוה לבנו נחמן נ"י</p> <p>ומחותנו</p> <p>זכות ההפצה וזיכוי הרבים</p> <p>יעמדו להם לראות</p> <p>רב נתח דקדושה</p>

אומן ראש השנה

החלה ההרשמה!

מגוון מסלולים רחב - שירות אישי ומקצועי

כתיבת המסורת של אירו-פנים

רד' מלכי ישראל 16 ירושלים | מוקד אירופנים: 02-800-80-80

אירופנים

אירופנים שירות אירופני בכל העולם